

HOOFDSTUK 2

Algemene wet inzake rijksbelastingen

De Algemene wet inzake rijksbelastingen (AWR) is van toepassing op alle heffingswetten die in dit boek worden behandeld. De AWR geeft algemene bepalingen en voorschriften voor de belastingheffing, en bevat regels voor bezwaar en beroep, bestuurlijke boeten en informatieverstrekking. De belastingplichtige heeft tal van verplichtingen die uit de AWR voortvloeien, maar de wet stelt ook grenzen aan de bevoegdheden van de Belastingdienst.

Oefenopgaven

-
- Opgave 2.1**
- a. De feitelijke omstandigheden zijn van belang (art. 4 AWR). Het belangrijkste criterium is waar het gezin verblijft en waar het sociale middelpunt van het leven van de belastingplichtige is. De inschrijving in de basisregistratie personen kan een aanwijzing zijn waar iemand woont, maar is niet doorslaggevend.
 - b. Anton woont op grond van de feitelijke omstandigheden in Breda.

-
- Opgave 2.2**
- a. In art. 5a AWR is het basispartnerbegrip opgenomen. Voor ongehuwd samenwonende personen geldt dat zij geen partner zijn als zij geen notarieel samenlevingscontract hebben gemaakt.
 - b. Ja. Vanaf 1 juni 2025 zijn Seppe en Thea op grond van art. 5a lid 1 letter b AWR partner van elkaar. In de voorafgaande periode van 1 maart tot 1 juni zijn zij ook partners, maar dan op grond van art. 5a lid 2 AWR.

-
- Opgave 2.3**
- Bart en Dorien zijn partners volgens de AWR vanaf 1 augustus 2025. Vanaf 1 december 2025 zijn Bart en Dorien partners op grond van art. 5a lid 1 letter b AWR, maar op grond van de bepaling in art. 5a lid 2 AWR geldt dit ook voor de voorafgaande periode, voor zover zij in de basisregistratie personen op hetzelfde adres staan ingeschreven.

-
- Opgave 2.4**
- a. Ja. Art. 6 lid 3 AWR jo. art. 2 lid 1 Uitv.reg. AWR bepalen dat als de belastingplichtige binnen 6 maanden na het tijdstip waarop de belastingschuld is ontstaan niet is uitgenodigd om aangifte te doen, hij verplicht is om zelf de Belastingdienst te verzoeken hem een uitnodiging tot het doen van aangifte te sturen.
 - b. In dit geval is dit 1 juli 2026. In art. 2 lid 4 Uitv.reg. AWR is verder nog bepaald dat Cornelis nog 2 weken de tijd heeft om een biljet aan te vragen. Na 14 juli 2026 is hij te laat.

-
- Opgave 2.5**
- a. De inspecteur heeft een zogenoemd nieuw feit nodig. Dit is een feit dat de inspecteur niet bekend was op het moment dat hij de aanslag oplegde en dat hem redelijkerwijs ook niet bekend had kunnen zijn (art. 16 AWR).
 - b. Ja, de feiten zijn pas geconstateerd bij het boekenonderzoek.
 - c. De navorderingstermijn is 5 jaar na het verstrijken van het belastingtijdvak. Deze termijn wordt verlengd met verleend uitstel (art. 16 lid 3 AWR). Eddy heeft echter nooit om uitstel verzocht. De inspecteur kan in 2025 nog navorderen over de jaren 2020 tot en met 2023.

Opgave 2.6 Ja, de inspecteur kan rechtsgeldig navorderen.

Een nieuw feit is een feit dat de inspecteur op het moment van het opleggen van de aanslag nog niet kende en redelijkerwijs ook niet kon kennen (art. 16 lid 1 AWR). Uit de casus blijkt niet wanneer de inspecteur deze informatie heeft ontvangen, maar in art. 16 lid 1, tweede zin AWR is opgenomen dat deze regel niet geldt in het geval dat de belastingplichtige te kwader trouw is. Bij het niet aangeven van de neveninkomsten van € 3.000 moet Boet zich ervan bewust zijn geweest dat hij een onjuiste belastingaangifte heeft gedaan, hierdoor is hij te kwader trouw.

De inspecteur kan aan het koeriersbedrijf een naheffingsaanslag loonbelasting opleggen als vast komt te staan dat Boet in dienstbetrekking was bij het koeriersbedrijf. Echter, ook al wordt loonbelasting nageheven, dan nog had Boet de betreffende inkomsten in zijn aangifte inkomstenbelasting moeten opnemen.

Opgave 2.7 De dagtekening op een aanslagbiljet is van belang voor de termijn voor het indienen van een bezwaarschrift (art. 22j AWR). Bezwaar moet worden gemaakt binnen 6 weken na de dagtekening van de aanslag. Ook is de dagtekening van belang voor de berekening van de termijn waarbinnen de aanslag betaald moet zijn.

Opgave 2.8

- Bij een ambtshalve aanslag heeft de belastingplichtige niet aan zijn aangifteplicht voldaan. De inspecteur schat bij een ambtshalve aanslag zelf de hoogte van het inkomen of het belastbaar bedrag.
- De inspecteur legt deze op als de belastingplichtige zelf zijn aangifte, na een aanmaning, niet heeft ingediend.

Opgave 2.9 De navorderingsaanslag moet een dagtekening hebben van uiterlijk 31 maart 2028 (art. 16 lid 3 AWR).

Opgave 2.10

- Een navorderingsaanslag heeft betrekking op aanslagbelastingen. Een navorderingsaanslag wordt opgelegd als blijkt dat na het opleggen van de definitieve aanslag de aanslag te laag is vastgesteld. Voor een navorderingsaanslag is doorgaans een nieuw feit vereist.
Een naheffingsaanslag heeft betrekking op aangiftebelastingen. De inspecteur legt een naheffingsaanslag op als de verschuldigde belasting niet of niet volledig is voldaan of afgedragen. Voor een naheffingsaanslag is geen nieuw feit vereist.
- Navorderingaanslag: 5 jaar na het ontstaan van de belastingschuld, deze termijn wordt verlengd met verleend uitstel voor het indienen van de aangifte (art. 16 lid 3 AWR).
Naheffingsaanslag: 5 jaar na afloop van het kalenderjaar waarin de belastingsschuld is ontstaan of de teruggaaf is verleend (art. 20 lid 3 AWR).

- c. Nee. Voor een navorderingsaanslag is een nieuw feit vereist. Dit is een feit dat de inspecteur op het moment van het opleggen van de definitieve aanslag niet kende en ook redelijkerwijs niet kon kennen. Er zijn ook situaties dat de inspecteur kan navorderen ook al heeft hij geen nieuw feit. Dit is het geval als de belastingplichtige dit feit verzwegen en dus te kwader trouw was ten aanzien van dit feit. Daarnaast zijn in art. 16 lid 2 AWR nog enkele situaties opgesomd waarvoor geen nieuw feit vereist is.

-
- Opgave 2.11**
- a. Nee. De aangifte moet duidelijk, stellig en zonder voorbehoud worden gedaan (art. 8 lid 1 AWR).
 - b. Gerrit kan dan beter uitstel voor de inlevering van zijn aangifte verzoeken.

-
- Opgave 2.12**
- a. Ine kan bezwaar maken bij de inspecteur.
 - b. Ze moet schriftelijk reageren binnen 6 weken na de dagtekening van de aanslag.

-
- Opgave 2.13**
- a. Uitspraak op bezwaar.
 - b. Ine kan in beroep bij de rechtbank. Dit dient zij te doen binnen 6 weken na de dagtekening van de uitspraak op het bezwaar.
 - c. Ine kan binnen 6 weken na de dagtekening van de uitspraak op bezwaar een pro forma beroepschrift indienen. In dit beroepschrift verzoekt zij om uitstel voor het aanvullen van haar beroepschrift.
 - d. Als de rechtbank niet of niet volledig aan het beroep tegemoetkomt, kan Ine binnen 6 weken na de dagtekening van de uitspraak van de rechtbank in hoger beroep bij het gerechtshof. Als het gerechtshof niet of niet volledig aan het beroep tegemoetkomt, kan ze binnen 6 weken na de dagtekening van de uitspraak in cassatie gaan bij de Hoge Raad. Dit laatste kan echter alleen als er sprake is van vormverzuimen of een schending van het recht.

-
- Opgave 2.14**
- a. Ja, want het bezwaar is buiten de termijn van 6 weken ingediend. Het bezwaarschrift is dus te laat.
 - b. De inspecteur merkt het bezwaarschrift aan als een verzoekschrift en zal de aanslag ambtshalve verminderen.

-
- Opgave 2.15**
- a. Over de voorlopige aanslag van € 4.000 wordt geen belastingrente in rekening gebracht omdat de aanslag is vastgesteld voor 1 juli 2025 (art. 30f lid 1 AWR).
 - b. Bij de definitieve aanslag is Gerard over het bedrag van € 1.000 wel belastingrente verschuldigd. De belastingrente wordt berekend over de periode 1 juli 2025 tot en met 1 oktober plus 6 weken (betalingstermijn) is 12 november 2025 (art. 30f lid 2 AWR). Als Gerard het bedrag van de te betalen belasting op de definitieve aanslag al heeft betaald gedurende het tijdvak waarover de belastingrente wordt berekend, kan de inspecteur de belastingrente die over dat gedeelte in rekening wordt gebracht, naar evenredigheid van het voldane bedrag verminderen (art. 30ia lid 1 AWR).

-
- Opgave 2.17**
- a. Nee. Simon mag zich laten vertegenwoordigen door de belastingadviseur. Alleen als er ernstige bezwaren tegen de belastingadviseur bestaan, kan deze geweigerd worden.
 - b. Ja, dit kan de inspecteur eisen op grond van art. 41 AWR.
 - c. Nee. Een belastingadviseur kan zich niet beroepen op het verschoningsrecht. Alleen de personen die genoemd zijn in art. 53a AWR kunnen zich met vrucht beroepen op het verschoningsrecht.

-
- Opgave 2.17**
- a. Nee, dit is huisarts Wildhagen niet verplicht.
 - b. Het verschoningsrecht.
 - c. Art. 53a AWR.
 - d. Nee, want in de AWR is vastgelegd dat huisarts Wildhagen op grond van zijn verschoningsrecht de gevraagde informatie niet hoeft te verstrekken.

-
- Opgave 2.18**
- a. Nee. De vragen worden gesteld ten aanzien van de eigen belastingheffing van Wildhagen. Het verschoningsrecht ziet hier niet op.
 - b. Art. 47 AWR.

-
- Opgave 2.19**
- a. Art. 53 lid 1 letter a AWR.
 - b. Administratieplichtigen zijn verplicht om aan de inspecteur informatie te verstrekken ten behoeve van de belastingheffing van derden. Particulieren hebben deze verplichting niet. Marijnissen is dus verplicht om de gevraagde informatie te verstrekken. Particulier Nelemans is dit niet verplicht.

-
- Opgave 2.20**
- a. Ja. Mark is verplicht om – na een verzoek van de inspecteur – gegevens en inlichtingen te verstrekken en eventueel gegevens, boeken en bescheiden ter beschikking te stellen.
 - b. Art. 47 AWR.

-
- Opgave 2.21**
- a. Omkering van de bewijslast is een administratiefrechtelijk dwangmiddel. Bij omkering van de bewijslast wordt de bewijslast die de inspecteur heeft, verschoven naar de belastingplichtige (art. 25 lid 3 AWR voor de bezwaarfase en art. 27e AWR voor de beroepsfase).
 - b. Omkering van de bewijslast is van toepassing als de belastingplichtige de vereiste aangifte niet heeft gedaan of als sprake is van een onherroepelijk geworden informatiebeschikking op grond van art. 52a AWR.
 - c. De informatiebeschikking biedt rechtsbescherming aan de belastingplichtige en inhoudingsplichtige in de gevallen waarbij het niet voldoen aan een informatieverzoek kan leiden tot omkering van de bewijslast.

-
- Opgave 2.22**
- a. Nee. Op grond van art. 47 AWR is Mark verplicht om alle informatie die van belang is voor zijn belastingaangelegenheden te verstrekken. Het is juist dat Nederlandse banken informatie aan de Belastingdienst verstrekken, maar dit ontslaat Mark niet van zijn informatieplicht. Buitenlandse bankinstellingen verstrekken overigens over het algemeen geen informatie aan de Nederlandse Belastingdienst.
 - b. De inspecteur zal Mark erop wijzen dat Mark verplicht is de gevraagde informatie te verstrekken. Als Mark blijft weigeren, kan de inspecteur een informatiebeschikking afgeven (art. 52a lid 1 AWR). Bij een onherroepelijk vaststaande informatiebeschikking wordt de bewijslast omgekeerd (art. 25 lid 3 AWR).

-
- Opgave 2.23**
- a. Verzuim- en vergrijpboetes (art. 67a t/m 67r AWR).
 - b. Marijke heeft een verzuimboete gekregen.
 - c. Het is een boete wegens het niet tijdig doen van de aangifte.

Multiple choice-vragen

-
- Vraag 2.1** Antwoord a is juist. B, c en d zijn onjuist. De termijn is 3 jaar na het verstrijken van het tijdvak. Deze termijn wordt verlengd met het verleende uitstel (art. 11 lid 3 AWR).
-
- Vraag 2.2** Antwoord a is juist. B, c en d zijn onjuist. De termijn is 5 jaar na het verstrijken van het tijdvak. Deze termijn wordt verlengd met het verleende uitstel (art. 16 lid 3 AWR).
-
- Vraag 2.3** Antwoord a en b zijn juist. C en d zijn onjuist. De dagtekening van de aanslag is van belang voor de bezwaar- en betalingstermijn.
-
- Vraag 2.4** Antwoord d is juist, de overige zijn onjuist. Een ambtshalve aanslag heeft betrekking op een aanslag waarvoor men verplicht is aangifte te doen, maar de belastingplichtige heeft dit nagelaten.
-
- Vraag 2.5** Antwoord a is de juiste stelling. Een navorderingsaanslag kan niet worden verrekend met de definitieve aanslag. Loonbelasting, dividendbelasting en in sommige gevallen de kansspelbelasting zijn voorheffingen op de inkomstenbelasting, deze kunnen worden verrekend met de aanslag inkomstenbelasting.
-
- Vraag 2.6** Antwoord a en b zijn juist. Er kunnen in deze situatie zowel navorderingsaanslagen vennootschapsbelasting als naheffingsaanslagen omzetbelasting worden opgelegd. Ook kunnen vergrijpboetes worden opgelegd.
-
- Vraag 2.7** Antwoord a en b zijn juist. C en d zijn onjuist. In deze situatie vermindert de inspecteur de aanslag.
-
- Vraag 2.8** Antwoord a is juist. B, c en d zijn onjuist. Stichting De Zonnebloem is administratieplichtig, zij is verplicht om de gevraagde informatie te verstrekken.

